

An old people's home in Gröbming *Architectural intentions*

The necessary is condensed and ordered until it can transcend the banal as a cultural achievement, hence the optimum can also lie within the seemingly unintentional, self-evident.

Kenneth Frampton

The Gröbming home for the elderly shows, within the constraints of the subsidised housing-production, some of our design principles. We are less interested in building technology and innovations focused on materials; our primary interest lies within traditional themes such as urban configuration, formal structure of space and use of light. Keeping away from well-publicised beaten tracks allows for an architecture largely free of signs, and preferably as free from personal anecdotes and individual self-expression as possible. If a work of architecture in that sense is successful, it will achieve a position within the organically growing urban context and be in one line with typologically outspoken, yet anonymous buildings, whose actual authorship is veiled by a calm self-evidence.

The site

The home for the elderly of the municipality of Gröbming is situated in the Klostergasse in the immediate vicinity of the town centre. In the garden of the former cloister, behind the streetside buildings, the home for the elderly works as a background yet also confirms the autonomy of the monastery as a free-standing object. (In contrast to the competition brief no additions were made to this building.)

Despite the introvert character of the building site, the place is defined by both the physical presence of the nearby church and the mountainsides of the Kamm and the Stoderzinken.

Een woongebouw voor ouderen in Gröbming *Architectonische intenties*

Het onafwendbare wordt zolang gecompriemd en geordend, tot het zich als culturele prestatie van het banale verheffen kan. Het optimum kan dus in het schijnbaar vanzelfsprekende liggen.

Kenneth Frampton

Het woongebouw voor ouderen in Gröbming laat, verpakt in het korset van de gesubsidieerde woningbouw, een aantal van onze ontwerpopvattingen zien. De omgang met 'oude' thema's zoals het stedenbouwkundige plan, ruimtelijkheid en lichtwerking interesseert ons veel meer dan innovaties op het gebied van bouwtechniek of materialisatie. Een gedistantieerde houding hebben we tegenover door de publiciteit platgetreden paden. Deze houding laat een architectuur ontstaan, die met weinig tekens kan volstaan en die zo veel mogelijk vrij is van persoonlijke anekdotes en zelfprofilering. Wanneer een architectonisch werk zoals wij het bedoelen is geslaagd, dan verwerft het een plek in de rij van typologisch sprekende, anonieme bouwwerken, waarbij het auteurschap ondergeschikt is aan de ontspannen vanzelfsprekendheid van het project.

De plek

Het woongebouw voor ouderen van de gemeente Gröbming bevindt zich in de Klostergasse in de onmiddellijke nabijheid van het centrum. In de tuin van het voormalige klooster werkt het gebouw, gelegen op de tweede rij vanaf de straat, als achtergrond. Het bevestigt daarmee het kloostergebouw in zijn autonomie als vrijstaand volume. (Tegen de eisen van de prijsvraag in werd niet tegen dit gebouw aangebouwd.)

De fysieke aanwezigheid van de nabij gelegen kerk en de achter het dorp oprijzende bergwanden van Kamm en Stoderzinken fixeren de plek – ondanks de interne ligging van het complex.

Tuingevel / Garden elevation

The goal

Planning for elderly people means to design someone's last house, their last home; a work of memory and continuity. In the design of the building its physical presence, inner structure, façade and materialisation provide the continuity of familiar, anonymous elements. Analogous to the essence of old age, the house does not reveal its inner richness until the second glance.

Volume and space

The building volumes and the geometry of the plan arise from a differentiated accumulation of several spatial zones of varied dimensions, continually shifted, and stepped up the hillside. The stepped descent of the building towards the former cloister (now a nursery) guarantees daylight access and allows light from the side to penetrate into the upper floor of the circulation zone of the home. Through a series of floor openings daylight penetrates all the way to the ground floor. These voids make it possible to understand the building as a three dimensional whole from the inside as well.

The circulation zone, the core of the house, is designed as a public space, an extension of the realm of the inhabitant. The arrangement of straight stairs opens up diagonals in the space as axes of view and movement. This results in a spatial dynamic which is seldom found in housing design. The vestibule, the low entry, the high stairwell – which extends from dark to light – are elements of this spatial sequence.

The borderline between the private living space and the public circulation space is conceived as an independent façade inside the house. The wood-clad entry niches, with glazing wrapped around the corner, indicate the individual units. Sounds and light penetrate into the corridor, indicating who is at home. These interior windows change both use and perception of the corridor; its typology oscillates between interior and exterior, between home and street. The wooden flooring which has thresholds neither in the corridor nor in the apartments, strengthens this perception of spatial continuity and connects the separate spaces into a consistent whole.

Voorgevel / Entrance elevation

Het doel

Een opdracht voor het ontwerpen van een woongebouw voor ouderen betekent iemands laatste huis, iemands laatste woning ontwerpen. Het betekent werken met herinnering en continuïteit. Wij hebben een gebouw ontworpen waarvan het volume, de interne structuur, de gevel en de materialisatie de continuïteit van bekende, anonieme elementen toestaan. In analogie met het wezen van de ouderdom openbaart het huis zijn rijkdom aan de binnenkant pas na een tweede blik.

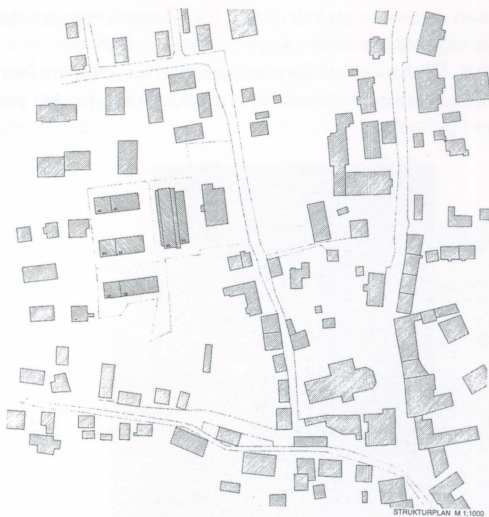
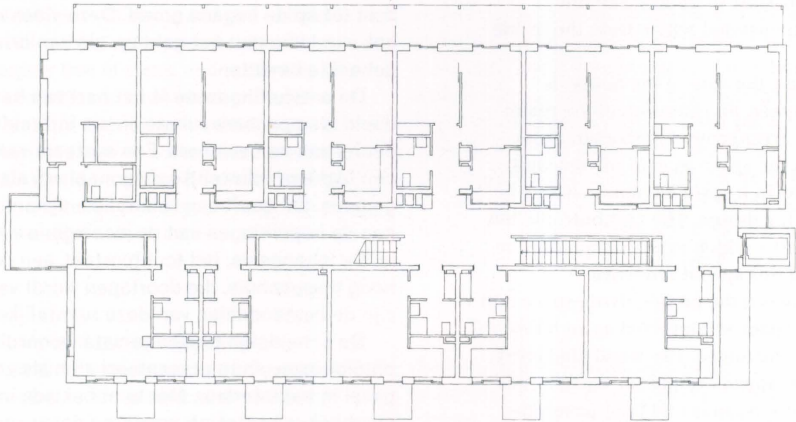
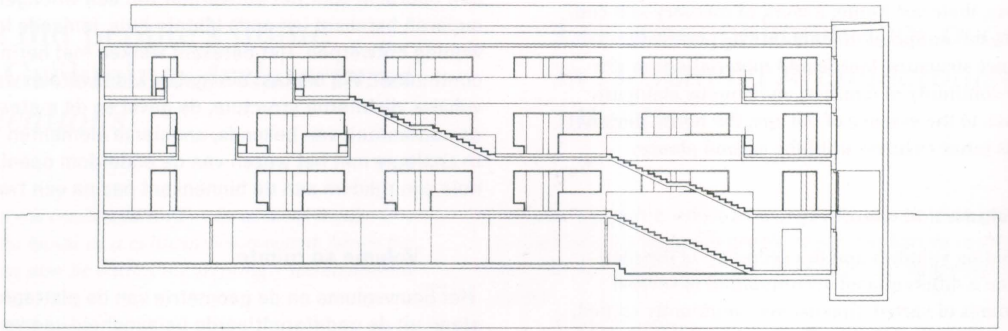
Volume en ruimte

Het bouwvolume en de geometrie van de plattegrond ontstaan uit de gedifferentieerde gelaagdheid van verschillende gedimensioneerde, ten opzichte van elkaar verschoven en in hoogte variërende ruimtes. De getrapte opbouw van het bouwvolume waarborgt de bezonning van het voormalige kloostergebouw (op dit moment een kleuterschool) en maakt zijlicht mogelijk op de bovenste verdieping van de ontsluitingszone. Door een systeem van vloersparingen valt daglicht tot op de begane grond. Deze vides maken het mogelijk ook van binnenuit het gebouw als een driedimensionaal geheel te bevatten.

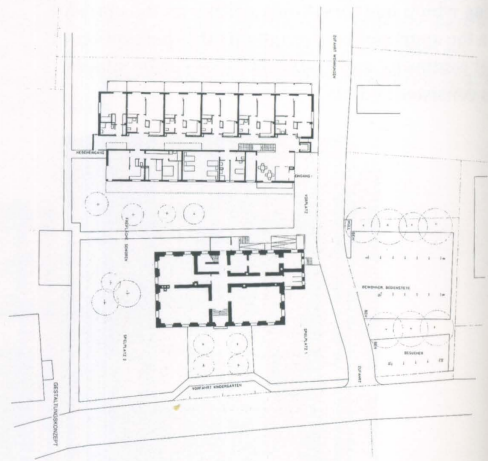
De ontsluitingszone is het hart van het gebouw en is bedoeld als openbare ruimte en als uitbreiding van het leefgedeelte van de bewoners. Een systeem van rechte steektrappen legt een ruimtelijke diagonaal vrij als zicht- en bewegingsas. Dit geeft een ruimtelijke dynamiek, die veelal binnen de beperkingen van de woningbouw zelden te realiseren is. De ingangsnis, het tochtportaal, een lage voorhal en een hoog trappenhuis, die doorlopen wordt van donker naar licht, zijn de bestanddelen van deze ruimtelijke sequentie.

De scheidslijn tussen private woonruimte en openbare ontsluitingsruimte presenteert zich als zelfstandige binnengevel in het interieur. Met hout beklede ingangsnissen met overhoekse beglazing markeren de wooneenheden. Licht en geluid dringen door tot in de hal; je ziet zo wie thuis is. Deze interne ramen veranderen het gebruik en de waarneming van de hal; de typologie wisselt tussen binnen- en buitenruimte en tussen woon- en straatruimte. De houten vloer van de gang is net zoals in de woningen uitgevoerd zonder drempels. Dit bevordert de waarneming van alles als één continue ruimte en verbindt de afzonderlijke lagen tot een coherent geheel.

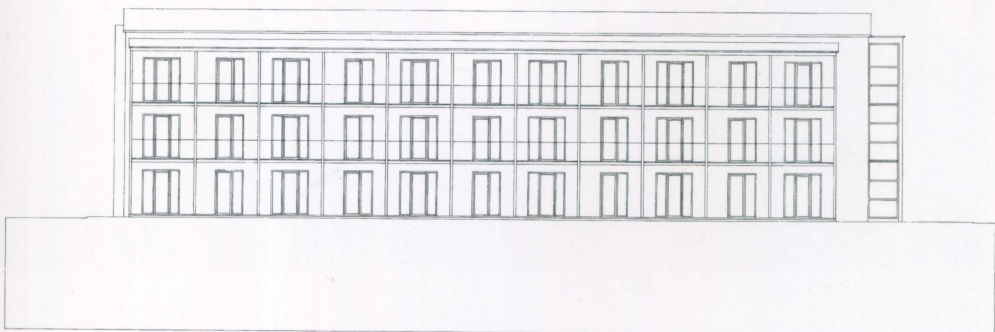
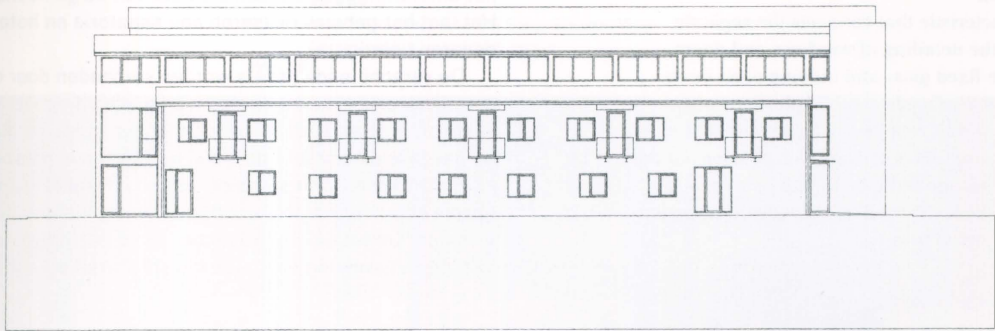
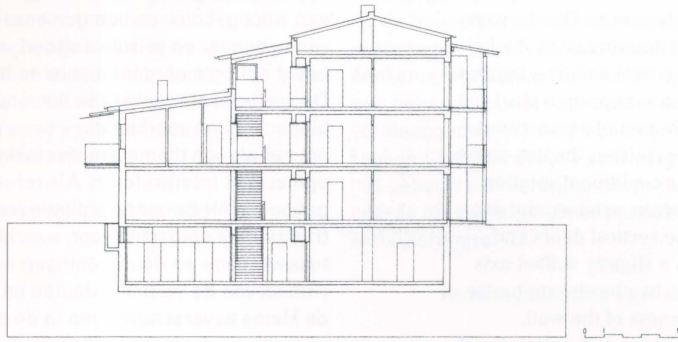

STRUKTURPLAN M 1:1000

Langsdoorsnede / Longitudinal section
 Situatie begane grond / Lay-out ground floor
 Situatie / Site plan

Plattegrond eerste verdieping / Typical floor plan: the first floor

The appearance

Typologically the building lies between an apartment block and a community centre. This mixture of private and public in the building gives it a heterogeneous appearance. The west and east façades of the home exemplify two almost archetypical possibilities of treating the notion of a punctured façade. As a reference to the cloister, the two-storey east façade is conceived as a traditional solution with a clear distinction between window and door openings. The rhythm of the vertical doors and square windows, as well as a slightly shifted axis between the openings of the two levels emphasise the continuity and the closeness of the wall.

The three-storey west façade on the other hand has been interpreted in a more abstract way; wall and opening are treated in an equal fashion. Two- and three-part window frames alternate serially with almost equally proportioned wall planes. A continuous wooden loggia overlaps the rhythm of the façade by its delicate, additional system of supports and beams. This loggia – like the circulation space an element of community – places the building in the context of sanatoriums and hotels of the 1920s.

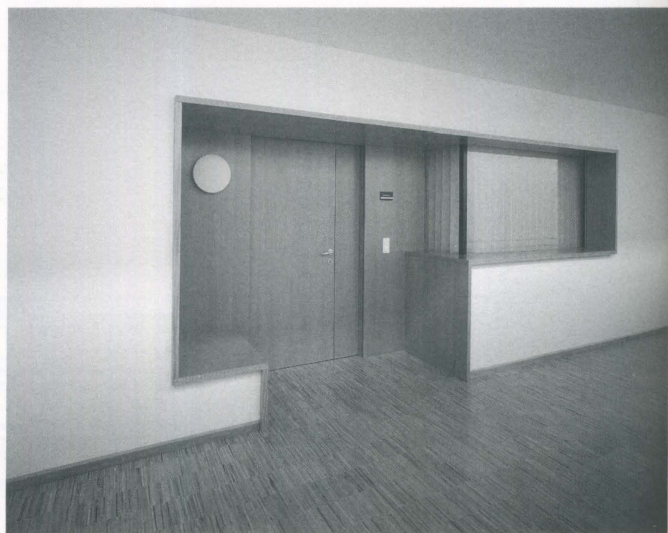
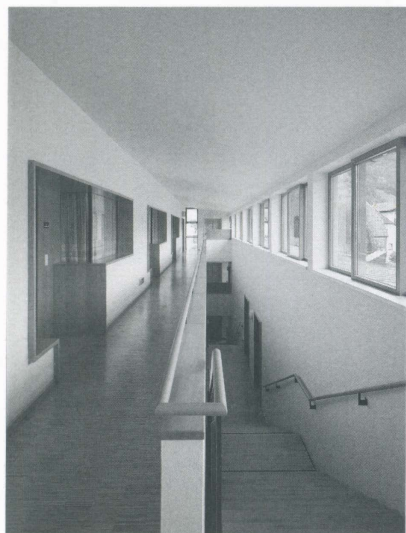
A characteristic that connects the separate façades is the detailing of windows and doors. Shifting the fixed glass and moving parts every storey gives the façade a subtle plastic quality, which like a wall relief takes place only within a few centimetres. This intervention stems from the wish to give some individuality to ready made industrial products, such as the industrially manufactured window frames.

De verschijningsvorm

Typologisch gezien houdt het gebouw het midden tussen een woongebouw en een gemeenschapshuis. Deze menging van openbaar en privé resulteert in een architectonisch beeld dat op meerdere manieren begrepen kan worden. De west- en oostgevel van het woongebouw voor ouderen bieden – bijna voorbeeldig – twee uiterste mogelijkheden om het aloude thema van de vlakke stucgevel met gaten opnieuw te interpreteren. Als referentie aan het kloostergebouw stelt de twee verdiepingen hoge oostgevel een traditionele oplossing voor, waarbij een helder onderscheid tussen raam- en deuropeningen wordt gemaakt. Het is de ritmiek van de verticale deuren en vierkante ramen, net als de kleine asverschuivingen in de openingen tussen boven- en onderverdieping, die de continuïteit en daarmee de geslotenheid van de wand accentueren.

De drie verdiepingen hoge westgevel daarentegen is veel abstracter geïnterpreteerd. Wand en opening worden gelijkwaardig behandeld. Drie- en tweedelige raamdeuren en wandvlakken van nagenoeg dezelfde afmetingen en proporties wisselen elkaar volgens een seriematig principe af. Een doorlopende houten loggia is als een toegevoegde laag over het gevelritme heen gelegd, een geleed additief systeem van kolommen en balken. Deze loggia is, net zoals het ontsluitingsgebied, een element van de gemeenschap. Het laat het gebouw refereren aan sanatoria en hotels uit de jaren twintig.

De verschillende gevels worden verbonden door de detaillering van ramen en deuren. De plaatsing van het vaste en draaiende deel van ieder kozijn is per verdieping omgewisseld waardoor de wand een verfijnde plasticiteit krijgt. Dit speelt zich af in een subtiel vlakrelief van maar enkele centimeters. De reden voor deze kunstgreep was de wens om kant-en-klare producten zoals het industrieel vervaardigde raam een bepaalde individualiteit af te dwingen.

Programme and organisation

An extended programme responds to the specific needs of the elderly. There are fourteen two-bedroom apartments and eight one-bedroom apartments. Furthermore there are facilities for the staff, medical treatment and a central kitchen. The oversized circulation areas serve as an additional, informal living space for all inhabitants.

Translation, Eireen Schreurs, Lara Schrijver

Programma en organisatie

Een uitgebreid aanbod van ruimtes en faciliteiten reageert op de behoeftes van minder mobiele mensen. Het programma bevat veertien tweekamerwoningen en acht éénkamerwoningen. Daarnaast zijn een personeelswoning, een behandelkamer voor dokter en verpleegkundige, een verpleeggedeelte (vier bedden en een bad) en een centrale keuken ('tafeltje dekje') aanwezig. Verder bevinden zich in het gebouw een verblijfsruimte en de overgedimensioneerde ontsluitingsruimte die ook bedoeld is als verblijfsruimte.

Vertaling, Candice de Rooij, Mechthild Stuhlmacher

Oprachtgever | Client

De gemeente Gröbming / The municipality of Gröbming

Architect

Klaus Leitner / Peter Pretterhofer / Sonja Simbeni, Graz

Gerealiseerd | Construction period

1994-1997

